

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Cap. Ex rescripto 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

nihil inde sperantes; *Et d. c. 1. Et c. Coniulio 10. inf. De usur. xv. quast. 3. per tot.* Atque hujus sententia sunt Panorm. Berojus, Ananias in *c. 1. inf. De usur.* Raph. Cumanus *Conj. 19. in fine.* Bald. in *l. 1. C. De distract. pig. Covarr. Variar. Resol. lib. 3. c. 1. num. 3. Et D. Thomas 2. 2. quast. 78. art. 2. ad 6.* Nisi quoddam hodie quidam adversarii sive imperiti SS. Canonum, vel ut factum quomodolibet excusent, variâ distinctione utantur, ut videre est apud Garl. & Menoch. *locis cit.* atque alios alibi.

Unde non obstant leges supra in contrarium allatae, quia hæc intelligendæ sunt secundum jus civile: ut enim jus civile admittit usuram, ita & fructus pignorum, in vicem usurarum. At jus Canonicum repugnat, propter peccatum, ob quod à jure civili merito receditur, & adheretur juri Canonico, *c. fin. vers. cum generaliter inf. De prescript.* Deducta tamen expensis, ut ante dictum est, tum etiam interesse lucris cessantis & damni emergentis: quæ omnia ex fructibus pignoris rectè deducit & reservat sibi creditor, ob æquitatem rei, ne in damno verteretur creditor, & officium suum sibi damnosum sit, *per jura vulg.*

7 Quare rectius fecerit creditor, in hoc pacto antichresios evitando, ut rom, quæ pignori desti-

nata est à creditore, emat sibi certo pretio, adiecto pacto revenditionis, sive restitutionis, ut scilicet quando cumque debitor eam recuperare velit, id possit eodem pretio, *juxta l. 2. C. De pact. inter empt. Et vend.* Quod pactum vulgò vocatur retro venditionis, sive, ut ego malim, restitutionis, sicut rectè monet Soto *De just. Et jure lib. 6. quast. 1. art. 2. in fine.* Nam hanc emptionem unâ cum tali pacto nullus rectè improbavit, cum creditor per emptionem & traditionem rei fructus percipiat, non ex aliena sibi oppignorata, sed ex sua *re. l. Qui scit 2. D. De usuris.* Nisi hæc emptio fiat in fraudem usurarum, id est, ut si creditor rem quidem paratus erat in pignus recipere, unâ cum lucro fructuum, sed, ne in hoc vitium antichresios incidere, maluit rem emere cum pacto retrovendendi sive restituendi rem, ubi pretium redderetur à debitore. Verum hoc in conscientia fore: nisi contra apertè probeatur, cum in fraudem usurarum rem potius emisse; † cum is qui in fraudem legis facit, comparetur ei, qui expressè facit contra legem, *l. 5. C. De legib. l. Contra 9. Et 30. D. eod. tit.* Vide latius Tiraq. *De retractu convent. in Præfat. num. 2. Et 3.*

In Cap. Si vero 8.

Hoc Capite agitur de iuramento per metum extorto, de quo commodius in *c. Cum*

coningat 28. inf. h. tit.

In Cap. Ex rescripto 9.

SUMMARI A.

1. Facti species.
2. Obligatio obstagii & datio in obsidem turpis non est.
3. Obligatio ad carceres valet.
4. Carcer tamen privatus à jure interdicitur.
5. Homo liber detineri pro delicto non potest.
6. Modus adjectus legato, ne legatarius à monumento discedat, *Et c. cur rejiciatur.*
7. Arresta in personas debitorum extraneorum turpiter introduci.
8. Monachi an & quando dari in obsides possint.

Singularis huius Capituli decisio est, ex quo rectè deducitur, quoddam quis obligare se possit de sistendo vel perseverando certo in loco, donec promissioni à se factæ satisfiat. † Nam cum Abbas quidam, propter pecuniam à se murdum sumptam, constituit ex Monachis suis ob-

fides, & in defectum eorum V. cum uxore sua; qui omnes iurati obstrinxerant se ad certum locum (textus vocat obstagium, verbo Italico) donec pecunia mutua refunderetur: rescribit S. Pont. eos monendos & compellendos esse ad observationem iuramenti.

Igitur hoc loco docemur, obligationem obstagii turpem non esse, sed valere, etsi iuramentum non accesserit, cum alioqui iuramentum non valeret, propter Juris regulam, Non est obligatorium contra bonos mores præstitum iuramentum, *c. Non est oblig. De R. l. in 6.* Idem de obsidibus probat textus in *c. Exposita 11. sup. De arbit. Et in l. Nec non 8. D. Ex quibus caus. majores.* Bald. in *l. 2. num. 4. C. Qui filios distrax.* quem sequitur Felin. *hic num. 7. Et 8.* reiectâ sententiâ Imolæ & Paporm, contrarium asserentium.

Quò

- 3 Quò sit, ut & similis obligatio ad carceres valeat, id est, ut, si iuxta præscriptum diem debitor non solverit, carcere concludatur, donec debitum exsolverit, sicut tradunt latius Andr. Gail. lib. 2. Obs. 45. & Myal. com. 6. Obs. 51. Intelligendo tamen de carcere publico, non privato: nam hic à iure interdictus est, l. un. C. De privatis carcerib. inhib. Horum omnium ratio est, quòd nihil tam congruat humanæ fidei, quàm id, quòd conventum est, servare, l. 1. in pr. D. De pænis.
- 4 Non obstat l. Obas 12. C. De oblig. & act. & in c. 2. inf. De pignoris quibus prohibetur homo liber pro debito detineri: nam id intelligendum est, ut scilicet serviat creditori, quòd est contra statum liberi hominis, vel etiam ut pignoris loco sit. Ut autem ex conventionione suo certo loco detineatur, nihil prohibet, non minus, quàm si operas suas certo tempore & loco addicat, uti quotidie videmus in operariis.
- 5 Nec etiam movet textus in l. Titio 71 §. 2. D. De condit. & demonst. ubi hæc conditio sive modus legatis adiectus à testatore, ne legatarius à monumento suo discedat, vel ut in certa civitate domicilium habeat, reiicitur tamquam infringens libertatem hominis; quia hæc conditiones perpetuæ sunt, atque ad eò instar servitutis, l. 2. D. De libero hom. exhib. Hæc autem obsides ad tempus sunt, donec debitum exsolvatur, quòd ex libero eorum consensu fit.
- 6 Sed quid dicemus de arrestis, quæ hodiè passim exercentur in personas debitorum extraneorum, ut etiam se sistere cogantur coram Iudice loci illius? Negari non potest, quin huiusmodi arresta contra ius commune introducta sint, quòd actor forum rei conventi sequi tenetur, l. 2. C. De iurisdi. om. iud. c. Si Clericus 5. & c. Ciam sit 8. sup. De foro compet. Sed ea consuetudine locorum sustinen-

tur, vel ad vitandum sumptus & expensas, quæ fieri possunt in persequendo debitorem alibi commorantem, vel ad præveniendum debitorem difficilem in solvendo, ut ita melius sit, in tempore occurrere, quàm postea elapsum debitorem persequi, arg. l. 5. C. Quando liceat unicuique sine iud. Vide latius de arrestis Pet. Peck. in tract. De iure sifendi, & Andr. Gail. De manuum iniectione.

Illud perquam difficile est, cur hoc textu nostro summus Pontifex mander servari conventionem iuratum factam à Monachis obfidibus; cum Monachi certo loco detineri non possint absque nota excommunicationis, c. Nuper 29. inf. De sent. excom. iuncto can. Si quis suadente xvii. quasi. 4. Ad eò ut ne quidem in eamdem detentionem consentire possint, c. Contingit 36. inf. d. tit. De sent. excom. ubi is quoque excommunicationem incurrit, qui Clericum licet volentem percusserit, eo quòd privilegium canonis, in d. can. Si quis suadente, toti Clero concessum sit, non huic aut alteri Clerico sive Monacho, ac proinde dicto privilegio renuntiari non possit, c. Si diligenti 12. sup. De foro compet. Sed Resp. Gl. in can. Suppliciter xxiii. quasi. 8. laetam esse hanc conventionem per Monachos, ex licentia Papæ, qui potest contra hoc privilegium canonis, quòd iuris humani est, dispensare, ex ratione, c. Immutat 20. sup. De elect. Verum hæc responsio ab aliis facile refellitur, cum merà coniecturà nitaratur, nec enim ex hoc textu id constat. Ideo rectius censent, qui putant, conventionem iuratum ad certum locum valere in Clerico & Monacho, dummodò in vitium non detineatur, sed spontè & liberè, ex mente Innoc. & aliorum hic. Atque hæc de obstagiis, quæ tamen hodiè ex Constit. Imperii An. 1500. tit. 17. sublata sunt, propter eorum abusum, & quia extremo debitorum malo, & nullo creditorum commodo exercentur.

In Cap. Veniens 16. juncto Cap. seq.

SUMMARI A.

1. Facti species.
2. A iuramento generali de parendo censetur exceptum, quòd alteri prius iuratum vel simpliciter promissum est.
3. Sponsalia de futuro non solvuntur per posteriora licet iurata.
4. Obligatus ad factum solvendo interesse liberatur.
5. Promissio præcedens & altera iurata subsequens eiusdem facti an & qualiter impleri utraq. possit.

6. Quid si utraque promissio facti eiusdem fuerit iurata.
7. Generale iuramentum vel obligatio simplex non extenditur ad ea, de quibus verisimiliter non fuit cogitatum.
8. Verisimilitudo ista unde colligatur.
9. Generalia non captiosè sed civiliter sunt accipienda.

Facti species hæc proponitur. Rixa orta erat inter Alanum & alium civem Venetum, u-

rum